

Ylöjärven kaupungin hyvinvointiohjelma 2025-2036 lausuntopyyntö / Teknisen lautakunnan lausunto

Hyvinvointilautakunta 07.10.2025 § 132

Valmistelija: Hyvinvointipäällikkö Suvi Saarinen

Seloste ja perustelut: Kuntien tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa (Kuntalaki Kuntien vastuulla on edistää asukkaiden hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa (Kuntalaki 410/2015 §1; Sote-järjestämislaki 612/2021 §6).

Ylöjärven kaupungin hyvinvoinnin edistämisen toimissa painotetaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja hyvinvointinäkökulman huomioimista päätöksenteossa, jotta asukkaiden arki olisi mahdollisimman sujuvaa.

Hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät raportointi- ja suunnitelmavelvoitteet perustuvat lainsäädäntöön. Kuntalain mukaan kuntastrategiassa on huomioitava kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä laadittava kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Hyvinvointiohjelman (2025-2036) ensimmäinen osa, hyvinvointikertomus on julkaistu keväällä 2025. Kertomus on tietopohjainen kuvaus ylöjärveläisten hyvinvoinnista sekä hyvinvointityön toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista menneellä valtuustokaudella, ja toimii suunnitelmatyön tukena. Hyvinvointiohjelman suunnitelmaosa on kaupungin strategian alainen, poikkihallinnollinen asiakirja, joka perustuu hyvinvointikertomuksen tietoihin hyvinvoinnista ja asukkaiden, luottamushenkilöiden sekä asiantuntijoiden näkemyksiin hyvinvoinnin edistämisen toimista. Se tukee päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua määrittelemällä painopisteet, tavoitteet, keinot ja mittarit. Hyvinvointiohjelma yhdistää aiemmat ikäryhmä- ja teemasuunnitelmat yhdeksi kokonaisuudeksi, edistäen yhteistyötä toimialojen välillä ja yhtenäistäen raportointia, korostaen yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä. Poikkihallinnollisessa hyvinvointiohjelmassa kuvataan ensisijaisesti hyvinvointiin vaikuttavia ilmiöitä, tavoitteita ja toimia, jotka edellyttävät yhteistyötä kaupungin sisällä sekä sidosryhmien välillä.

Hyvinvointiohjelma (2025-2036) perustuu aiemmin laaditun hyvinvointikertomuksen ja vuosiraporttien tuomiin havaintoihin, kaupunginhallituksen ja -valtuuston, lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten huomioihin sekä eri asiantuntija- ja asukasnäkemyksiin, joita on kerätty esimerkiksi kyselyillä, tarinoilla ja työpajoissa. Ohjelman laatimiseksi on järjestetty Hyvinvointia arkeen -työpajasarja asukkaille, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen yhteistyöryhmien jäsenille, vaikuttamistoimielimille ja hyvinvointilautakunnan ja kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenille, sekä yhden järjestöjen yhteisen työpajan. Lisäksi ohjelmatyön valmistelu sisälsi yhden valtuustoinfon ja valtuustoseminaarin osion. Kokemustieto pohjautuu asukaskyselyihin, joita on toteutettu vuosien 2024-2025 aikana.

Hyvinvointiohjelman painopisteet tukevat hyvinvoinnin edistämisen toimia ja eri-ikäisten ylöjärveläisten hyvinvointia ohjelmakaudella. Painopisteet sisältävät tavoitteet, toimenpide-ehdotukset ja seurannan. Ohjelman painopisteet ovat;

- 1) yhteisöllinen ja tasapainoinen arki, jonka tavoitteena on vahvistaa osallisuutta, ehkäistä yksinäisyyttä ja kaventaa hyvinvointieroja,
- 2) turvallinen ja viihtyisä arkiympäristö, jossa pyritään parantamaan viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä vähentämään eriarvoisuutta.

Painopisteiden alla olevissa toimenpide-ehdotuksissa esitetään niitä ennaltaehkäiseviä toimia, joiden tavoitteena on tukea osallisuutta, edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kaventaa hyvinvointieroja.

Hyvinvoinnin kokemukset ja edistämisen keinot voivat vaihdella ikäryhmittäin ja lainsäädäntö velvoittaa laatimaan suunnitelmat lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi, ja nämä on huomioitu hyvinvointiohjelmassa ikäryhmäkohtaisina toimenpiteinä ja erityishuomioina. Ylöjärven kaupungin hyvinvointiohjelma (2025-2036) yhdistää nämä aiemmat ikäryhmä- ja teemasuunnitelmat nyt yhdeksi kokonaisuudeksi, edistäen yhteistyötä eri toimijoiden välillä ja yhtenäistäen hyvinvointityön tavoitteita, toimia ja raportointia.

Hyvinvointiohjelma on valmisteltu sähköisen hyvinvointikertomuksen alustalle. Hyvinvointiohjelman toteutusta seurataan vuosittaisilla hyvinvointiraporteilla, Ylöjärveläisten hyvinvoinnin tila-raportilla, ja tavoitteet sekä toimenpiteet konkretisoituvat talousarvioprosessin mukaisesti. Lain edellyttämällä tavalla kerran valtuustokaudessa laaditaan laajempi hyvinvointikertomus ja sen yhteydessä tehdään tarvittavat päivitykset suunnitelmaosioon.

Hyvinvointiohjelma käsitellään syksyllä 2025 hyvinvointilautakunnassa, muissa lautakunnissa, kaupunginhallituksessa ja valtuustossa 1.12.2025. Lautakuntien käsittelyssä toivotaan lausuntoa esitetyistä painopisteistä, tavoitteista, toimista ja seurannasta.

Toimivalta:	Kuntalaki 14 §, 39 §, Hallintosääntö §100,
Lisätietoja päätöksestä:	Hyvinvointipäällikkö Suvi Saarinen 044 481 1471, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi
Oheismateriaali:	- Hyvinvointiohjelma (2025-2036) luonnos
Esittelijä:	Vapaa-aikajohtaja
Päätösehdotus:	Hyvinvointilautakunta päättää; 1) merkitä yllä olevan selosteosan tiedoksi ja antaa lausuntonsa Hyvinvointiohjelman 2025-2036 painopisteistä, tavoitteista, toimista ja seurannasta, 2) lähettää Hyvinvointiohjelman 2025-2036 luonnoksen lausuttavaksi tekniseen lautakuntaan, kasvatus- ja opetuslautakuntaan ja ympäristölautakuntaan, 3) koota yhteen saamansa lausunnot kokouksessaan 5.11.2025 ja lähettää sen jälkeen Hyvinvointiohjelman 2025-2036 kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsiteltäväksi ja 4) tarkastaa tämän pykälän kokouksessa.
Päätös:	Hyväksyttiin keskustelun jälkeen. -----

Valmistelija: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara

Seloste ja perustelut: Hyvinvointilautakunta pyytää teknisen lautakunnan lausuntoa Ylöjärven kaupungin hyvinvointiohjelmasta 2025–2036.

Hyvinvointiohjelma (2025–2036) perustuu aiemmin laaditun hyvinvointikertomuksen ja vuosiraporttien tuomiin havaintoihin, kaupunginhallituksen, kaupunginvaltuuston, lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten huomioihin sekä eri asiantuntija- ja asukasnäkemyksiin, joita on kerätty esimerkiksi kyselyillä, tarinoilla ja työpajoissa. Ohjelman laatimiseksi on järjestetty Hyvinvointia arkeen -työpajasarja asukkaille, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen yhteistyöryhmien jäsenille, vaikuttamistoimielimille ja hyvinvointilautakunnan ja kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenille sekä yhden järjestöjen yhteisen työpajan. Lisäksi ohjelmatyön valmistelu sisälsi yhden valtuustoinfon ja valtuustoseminaarin osion. Kokemustieto pohjautuu asukaskyselyihin, joita on toteutettu vuosien 2024–2025 aikana. Lautakuntien lausuntoa pyydetään erityisesti esitetyistä painopisteistä, tavoitteista, toimista ja seurannasta.

Ylöjärven kaupungin hyvinvointiohjelma toimii lakisääteisenä hyvinvointisuunnitelmana ja muodostaa valtuustokausittain laadittavan hyvinvointikertomuksen kanssa hyvinvointityötä ohjaavan kokonaisuuden. Hyvinvointiohjelman suunnitelmaosa on kaupunkistrategian alainen, monialainen asiakirja, joka perustuu hyvinvointikertomuksen tietoihin hyvinvoinnista ja asukkaiden, luottamushenkilöiden sekä asiantuntijoiden kokemuksiin ja näkemyksiin hyvinvoinnin edistämisen toimista. Se tukee päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua määrittelemällä hyvinvoinnin edistämisen painopisteet, tavoitteet, keinot ja mittarit strategiaaudelle 2025–2036.

Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ohjaavat hyvinvointiohjelman sisältöä ja niille on asetettu tavoitetila ohjelmakaudelle, sekä esitetty toimenpide-ehdotuksia ja määritelty seurantatapa. Painopisteet ovat yhteisöllinen ja tasapainoinen arki sekä turvallinen ja viihtyisä arkiympäristö.

Tasapainoinen ja yhteisöllinen arki perustuu osallisuuden kokemukseen, kasvuun, oppimiseen, harrastuksiin, työhön sekä fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen terveyteen. Sosiaaliset suhteet, mielekäs tekeminen ja terveelliset elämäntavat tukevat myös kokonaisvaltaista hyvinvointia. Arjen hyvinvointia voidaan edistää tarjoamalla saavutettavia peruspalveluja, kuten opetus- ja työllisyyspalveluja ja monipuolisia vapaa-ajanpalveluja, kuten harrastuksia sekä kulttuuri- ja liikunta- ja nuorisotoimintaa. Tiedottaminen terveellisistä elintavoista sekä erilaiset ulkoilu- ja kohtaamispaikat tukevat itsestä huolehtimista. Mielen hyvinvoinnin ja päihdehaittojen ehkäisyn kannalta tärkeää ovat samat tekijät, kuten mielekäs tekeminen, perustarpeista huolehtiminen ja osallisuuden kokemus. Yksi osallisuuden kokemusta vahvistava keino on myös se, että tieto ja palvelut ovat mahdollisimman yhdenvertaisesti asukkaiden saatavilla, myös niiden, jotka eivät valmiiksi käytä kaupungin palveluita.

Tasapainoisen ja yhteisöllisen arjen saavuttamiseksi on tarkoitus järjestää yhteisöllisiä tapahtumia ja tukea paikallisia yhdistyksiä sekä tarjota harrastusmahdollisuuksia eri ikäryhmille ja yhteisöille. Palveluohjauksen,

kohtaamispaikkatoiminnan ja vertaisuuden toimintojen kehittäminen sekä päihdehaittojen ehkäiseminen kuuluvat tavoitteisiin.

Turvallinen ja viihtyisä arkiympäristö puolestaan koostuu fyysisestä turvallisuudesta, turvallisuuden tunteesta, laadukkaista palveluista ja monipuolisesta ympäristöstä, jotka edistävät myös kokonaisvaltaista hyvinvointia. Luonnossa liikkuminen sekä esteettömät tilat ja toiminnot tukevat fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä. Saavutettavat viheralueet ja myös julkinen taide lisäävät ympäristön hyvinvointivaikutuksia ja vahvistavat paikallisidentiteettiä.

Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön tavoitteiden saavuttamiseksi on tarkoitus järjestää kampanjoita ja ympäristökasvatusta sekä kehittää ja ylläpitää viheralueita, puistoja, ulkoilureittejä ja monimuotoista kaupunkiympäristöä tarjoten viihtyisiä ja turvallisia ulkoilumahdollisuuksia. Luonnon monimuotoisuus ja julkisen taiteen merkitys on osa hyvinvoivaa ympäristöä. Kiusaamisen ehkäisemiseksi ja turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi on tarkoitus toteuttaa ennaltaehkäiseviä toimia kouluissa, työpaikoilla ja vapaa-ajan yhteisöissä sekä positiivisen viestinnän keinoin. Kohtaamispaikkojen ylisukupolvisen käyttöön ja tilojen turvallisuuteen ja saavutettavuuteen on tarkoitus luoda mahdollisuuksia sekä tehdä yhteistyötä paikallisten viranomaisten ja järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.

Suunnitelman tavoitteiden seuranta on tarkoitus tehdä erilaisilla mittareilla. Vuosittain laadittava hyvinvointiraportti seuraa ylöjärveläisten hyvinvoinnin tilaa ja sen muutoksia hyvinvointiohjelmassa määrittelemien mittareiden mukaisesti sekä kokemustiedon avulla. Talousarvioprosessissa määritellään yhteiset ja toimialakohtaiset vuositavoitteet hyvinvointiraportin pohjalta ja niiden seuranta tapahtuu toiminnan tunnuslukujen kautta.

Teknisen lautakunnan lausunto

Tekninen lautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua hyvinvointiohjelmasta vuosille 2025–2036. Hyvinvointiohjelman painopistealueet ja tavoitteet kattavat laajalti Ylöjärven kaupungin eri hallintokuntien vastuualueita. Hyvinvointiohjelman monet tavoitteet ovat myös osa teknisen lautakunnan alaista arjen toimintaa. Itse hyvinvointiohjelmasta ei teknisellä lautakunnalla ole huomautettavaa.

Toimivalta:	Hallintosääntö § 118
Lisätietoja päätöksestä:	Hyvinvointipäällikkö Suvi Saarinen 044 481 1471, suvi.saarinen@ylojarvi.fi Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara, p. 050 384 8383, ari.jokihaara@ylojarvi.fi
Liite:	Hyvinvointiohjelma 2025–2036
Esittelijä:	Kaupunkirakennejohtaja
Päätösehdotus:	Tekninen lautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen lausunnon hyvinvointiohjelmasta.
Päätös:	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

